

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Tertium

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtru[m] perseuerantia sit virtus? 1

urn:nbn:de:hbz:466:1-38803

est longinquum tempore : & idè non est similis ratio. Et præterea, quod est longinquum loco, non affert difficultatem, nisi ratione temporis: quia quod est longinquum loco à nobis, tardius tempore ad nos potest peruenire.

Quartum concedimus. Tamen considerata est ratio illius differentie, quam glof.* assignat: quia in his qui ex infirmitate peccant, hoc solum videtur importabile, quod diu perseverant in malo. Et idè dicitur quod ex longanimitate supportantur. Sed hoc ipsum quod aliquis ex superbia peccat, importabile videtur. Et idè per patientiam dicuntur sustineri illi, qui ex superbia peccant.

Cit in argum sed contra.

QVÆST. CXXXVII.

De perseverantia, in quatuor articulos diuisa.

674

D E inde considerandum est de perseverantia, & vitijs oppositis.

Inf. ar. 2.

¶ Circa perseverantiam autem quaeruntur quatuor.

co. & ad

¶ Primo, utrum perseverantia sit virtus?

1. 2. 2. 9.

¶ Secundo, utrum sit pars fortitudinis?

1. 3. 2. 1.

¶ Tertio, quomodo se habeat ad constantiam?

con. 3.

¶ Quarto, utrum indigeat auxilio gratiae?

d. 33. 9.

ARTIC. I.

3. a. 3. 9.

Utrum perseverantia sit virtus?

1. ad 4. et

AD primum sic proceditur. Videtur, quod perseverantia non sit virtus. Quia, ut Philosophus dicit in 7. Ethic. * continentia est potior, quam perseverantia. Sed continentia non est virtus, ut dicitur in quarto Ethicor. † Ergo perseverantia non est virtus.

9. 4. ad 1.

** 7. c. 7.*

circum me

diu. 10. 5.

† li. 4. cir

ca. 10. 5.

** li. 2. de*

lib. arb.

c. 19. 10. 1

† Aug. li.

de bono

persever.

c. 1. 10. 7.

¶ Præterea, Virtus est, qua rectè vivitur, secundum Augustin. in lib. de libero arbit. * Sed sicut ipse dicit in lib. de Perseverantia †, Nullus potest dici perseverantiam habere quamdiu vivit, nisi perseveret usque ad mortem. Ergo perseverantia non est virtus.

¶ Præterea, Immobiliter persistere in opere

* *lib. 2. c.*
4. rom. 5.
 † *li. 2. de*
inact. in
fol. 2. an-
te ff. lib.

virtutis requiritur ad omnem virtutem, ut patet in 2. Ethic. * Sed hoc pertinet ad rationem perseverantia. Dicit enim Tullius in sua Rhet. † quod perseverantia est in ratione bene considerata, stabilis & perpetua permanens. Ergo perseverantia non est specialis virtus, sed conditio omnis virtutis.

SED contra est, quod Andron dicit, quod perseverantia est habitus eorum, quibus immanendum est, & non immanendum, & neutorum. Sed habitus ordinat nos ad bene faciendum aliquid, vel omittendum, est virtus. Ergo perseverantia est virtus.

li. 2. ethi.
c. 3. in fi-
ne, 10. 5.

RESPONDEO dicendum, quod secundum Philosophum in 2. Ethicor. * virtus est circa difficile & bonum. Et idem ubi occurrit specialis ratio difficultatis, vel boni, ibi est specialis virtus. Opus autem virtutis potest habere bonitatem & difficultatem ex duobus. Vno quidem modo, ex ipsa specie actus, quæ accipitur secundum rationem proprii obiecti. Alio modo ex ipsa diurnitate temporis. Nam hoc ipsum quod est diu insistere alicui difficili, specialem difficultatem habet. Et idem diu persistere in aliquo bono usque ad consummationem, pertinet ad specialem virtutem. Sicut ergo temperantia & fortitudo sunt speciales virtutes, eo quod altera earum moderatur delectationes tactus, quod de se difficultatem habet; altera autem moderatur timores & audacias circa pericula mortis, quod etiam secundum se difficile est: ita etiam perseverantia est quedam specialis virtus, ad quam pertinet in his, vel in aliis virtuosis operibus diurnitatem sustinere, prout necesse est.

Ad primum ergo dicendum, quod Philosophus accipit ibi perseverantiam, secundum quod aliquis perseverat in his, in quibus difficillimum est diu sustinere. Non est autem difficile diu sustinere bona, sed mala. Mala autem quæ sunt pericula mortis, ut plurimum, non diu sustinentur: quia, ut frequentius, citius transeunt. Unde respectu illorum non est precipue
 laus

laus
 sunt
 huius
 putat
 quæ
 tem
 mul
 lecta
 pass
 facil
 vtpo
 has
 uer
 per
 per
 que
 etia
 ster
 gis
 ras
 dum
 A
 qua
 cut
 vid
 hab
 cut
 cum
 liqu
 cum
 fica
 est
 pro
 aut
 qui
 per
 non
 nē

Iaus perseverantia. Inter alia autem mala præcipua sunt illa, quæ opponuntur delectationibus tactus: quia huiusmodi mala attenduntur circa necessaria vitæ: puta, circa defectum ciborum, & aliorum huiusmodi, quæ quandoque imminet diu sustinenda. Non est autem difficile hæc diu sustinere illi, qui circa hoc non multum tristatur, nec in oppositis bonis multum delectatur: sicut patet in temperato, in quo huiusmodi passiones non sunt vehementes. Sed maxime hoc difficile est in eo qui circa hoc vehementer afficitur, utpote non habens perfectam virtutem modificantem has passiones. Et ideo si accipiat hoc modo perseverantia, non est virtus perfecta: sed est quoddam imperfectum in genere virtutis. Si autem accipiamus perseverantiam, secundum quod aliquis in quocumque bono difficili diu persistit, hoc potest convenire etiam habenti perfectam virtutem: cui etiam si persistere sit minus difficile, persistit tamen in bono magis perfecto. Unde talis perseverantia potest esse virtus: quia perfectio virtutis magis attenditur secundum rationem boni, quam secundum rationem difficultis.

Ad secundum dicendum, quod eodem nomine, quandoque nominatur, & virtus, & actus virtutis, sicut Aug.^{us} dicit super Ioan. Fides est credere quod non vides. Potest tamen contingere quod aliquis habeat habitum virtutis, qui tamen non exercet actum: sicut aliquis pauper habet habitum magnificentie, cum tamen actum non exerceat. Quandoque verò aliquis habens habitum, incipit quidem exercere actum, sed non perficit: puta, si ædificator incipiat ædificare, & non compleat domum. Sic ergo dicendum est, quod nomen perseverantie quandoque sumitur pro habitu quo quis eligit perseverare: quandoque autem pro actu quo quis perseverat: & quandoque quidem habens habitum perseverantie, eligit quidem perseverare, & incipit exequi aliquandiu persistendo: non tamen complet actum, quia non persistit vsq. ad finem. Est autem duplex finis. Vnus quidem, qui est finis

*Trac. 79.
paulo &
prin. t. 9.*

ape-

operis: alius autem, qui est finis humanæ vitæ. Per se autem ad perseverantiam pertinet, ut aliquis perseveret usque ad terminum virtuosi operis: sicut quod miles perseveret usque ad finem certaminis, & magnificus usque ad consummationem operis. Sunt autem quedam virtutes quarum actus per totam vitam debent durare, sicut fidei, spei, & charitatis: quia respiciunt ultimum finem totius vitæ humanæ. Et idem respectu harum virtutum, quæ sunt principales, non consummatur actus perseverantiæ usque ad finem vitæ. Et secundum hoc Aug. * accipit perseverantiam pro actu perseverantiæ consummato.

101. cit. in
arg.

Ad tertium dicendum, quod immobiliter persistere virtuti, potest convenire dupliciter. Vno modo, ex propria intentione finis. Et sic diu persistere usque ad finem in bono, pertinet ad specialem virtutem, quæ dicitur perseverantia: quæ hoc intendit, sicut specialem finem. Alio modo, ex comparatione habitus ad subiectum. Et sic immobiliter persistere, consequitur quamlibet virtutem, in quantum est qualitas difficile mobilis.

ARTIC. II.

674

Supra 9.

128. cor.

¶ ad 5.

¶ 6. Et

3. dif. 33.

9. 3. ar. 3.

9. 1. 1. ¶

4. cor.

* c. 4. ¶

7. 50. 5.

Ex c. 1. et

5. habe

sur, 20 7.

Utrum perseverantia sit pars fortitudinis?

Ad secundum sic proceditur. Videtur, quod perseverantia non sit pars fortitudinis: quia ut Philosophus dicit in 7 Ethic. * Perseverantia est circa tristitias tactus. Sed huiusmodi pertinent ad temperantiam. Ergo perseverantia magis est pars temperantiæ, quam fortitudinis.

¶ 2. Præterea, Omnis pars virtutis moralis est circa aliquas passiones, quas virtus moralis moderatur. Sed perseverantia non importat moderantiam passionum: quia quanto vehementiores fuerint passiones, tanto aliquis secundum rationem perseverans laudabilior videtur. Ergo videtur, quod perseverantia non sit pars alicuius virtutis moralis, sed magis prudentiæ, quæ perficit rationem.

¶ 3. Præterea, August. ¶ dicit in lib. de Perseverantia,